

Briuselis, 2016 10 18
SWD(2016) 331 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie

pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo

**dėl Sąjungos dalyvavimo kelių valstybių narių bendrai vykdomoje Viduržemio jūros
regiono mokslinių tyrimų ir inovacijų partnerystėje (PRIMA)**

{COM(2016) 662 final}
{SWD(2016) 332 final}

Santraukos lentelė
Poveikio vertinimas. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos dalyvavimo Viduržemio jūros regiono mokslinių tyrimų ir inovacijų partnerystėje (PRIMA)
A. Būtinybė imtis veiksmų
Viduržemio jūros regione aprūpinimas vandeniu ir maisto sistemos valdomi netvariai. Šią problemą dar labiau sunkina klimato kaita ir ji turi didelį paskesnį poveikį, įskaitant socialinius ir ekonominius sunkumus, nestabilumą ir išorės migraciją. Viena pagrindinių netvaraus aprūpinimo vandeniu ir maisto sistemų valdymo Viduržemio jūros regione priežasčių yra tai, kad trūksta bendrų novatoriškų sprendimų, kurie būtų pritaikyti prie vietinių regiono realijų ir nesunkiai įgyvendinti visame regione, taip pat visapusiškai patikrinti vietoje įgyvendinus bandomuosius ir demonstracinius projektus. Šių sprendimų nėra, nes bendras investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas (MTI) dydis Viduržemio jūros regione yra neproporcingas regiono problemoms mastui; įvairiose šalyse gerokai skiriasi investicijų dydis; teikiant finansavimą skiriama nepakankamai dėmesio vandens ir maisto sistemos problemoms spręsti; dalyvaujantys atitinkami suinteresuotieji subjektai – pavyzdžiui, privačiojo sektoriaus subjektai – ne visada turi pakankamai stiprių MTI pajėgumų; be to, ES valstybių narių ir pietinių bei rytinių Viduržemio jūros regiono šalių MTI ir bendradarbiavimo pastangos yra pernelyg fragmentiškos (daugiausia grindžiamos dvišaliais susitarimais), kad turėtų kokio reikšmingo poveikio.
Ko tikimasi pasiekti šia iniciatyva?
Bendrasis tikslas – surasti Viduržemio jūros regionui skubiai reikalingų bendrų bandomaisiais ir demonstraciniais projektais visapusiškai patikrintų novatoriškų aprūpinimo vandeniu ir maisto sistemų sprendimų, kuriuos taikant aprūpinimas vandeniu ir maisto sistemos Viduržemio jūros regione taptų rezultatyvesni, ekonomiškai efektyvesni ir tvaresni, ir taip prisidėti prie aukštesnio lygmens mitybos, sveikatos, gerovės ir migracijos problemų sprendimo. Įgyvendinant šį bendrąjį tikslą siekiama tokių keturių konkrečių tikslų: – parengti stabilią ir ilgalaikę bendrą strateginę aprūpinimo vandeniu ir maisto sistemų srities MTI darbotvarkę; – visas nacionalines MTI programas orientuoti į strateginės MTI darbotvarkės įgyvendinimą; – įgyvendinant strateginę MTI darbotvarkę, į struktūrą įtraukti visus MTI suinteresuotuosius subjektus (atitinkamus viešuosius ir privačiuosius subjektus) ir taip sutelkti žinias bei finansinius išteklius, kurių reikia būtinai kritinei masei užtikrinti; – didinti visų dalyvaujančių suinteresuotųjų subjektų finansavimo ir įgyvendinimo pajėgumus.
Kokia papildoma ES lygmens veiksmų nauda?
Iniciatyva yra visapusiškai suderinama su naujuoju partnerystės su trečiosiomis šalimis modeliu pagal Europos migracijos darbotvarkę, nes ja šalinamos kai kurios pagrindinės migracijos priežastys; joje aiškiai perspina mokslinių tyrimų, klimato kaitos, aplinkos ir žemės ūkio politikos kryptys ir ji yra naujo vystomojo bendradarbiavimo modelio, kurį pavyko sukurti taikant naująją partnerystės sistemą, pavyzdys, nes ji apima privačiuosius investuotojus, ja sutelkiami riboti biudžeto ištekliai ir joje daugiausia dėmesio skiria MVĮ bei tvariai infrastruktūrai. Tikėtumasi, kad ES lygmeniu galima sukurti tinkamai koordinuojamą ir integruotą programą, kurios mastas, taikymo sritis ir kritinė masė leidžia įgyvendinti konkrečius ir bendruosius tikslus. ES lygmens veiksmams būdingas didelis svertas poveikis, nes jais sutelkiamos reikšmingos papildomos viešosios ir privačiosios investicijos. Jie taip pat daro poveikį, kuris neapsiriboja tik MTI politika ir sprendimais, taigi taip remiama ES išorės politika ir pastangos šalinti pagrindines migracijos priežastis. ES dalyvaujant programoje PRIMA taip pat gali padidėti Europos matomumas bei pasaulinio masto atsakomybė ES kaimynystės politikos kontekste, o tai skatina kaimyninių šalių partnerių diferenciaciją ir didesnę bendrą tarpusavio atsakomybę.
B. Sprendimai
Kokios su teisėkūra susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvarstytos? Ar yra tinkamiausia politikos galimybė? Kodėl ji yra tinkamiausia?
0 galimybė: Politikos pokyčių nėra (atskaitos scenarijus). Parama pagal programą „Horizontas 2020“ su vandeniu ir maistu susijusioms bendroms problemoms spręsti ir toliau paprastai bus teikiama <i>ad hoc</i> pagrindu. Nėra tikėtina, kad bus pradėtos įgyvendinti iniciatyvos, konkrečiai skirtos Viduržemio jūros regiono MTI sistemoms integruoti. Atskiri veiksmai paprastai truks trejus ketverius metus. Jų poveikis bus nedidelis. Tai nėra

tinkamiausia galimybė.

1 galimybė: ERA-NET bendrojo finansavimo veiksmai. Pagrindinė veikla pagal programą „Horizontas 2020“ yra vieno (ar kelių) bendrai finansuojamo bendro kvietimo teikti paraiškas dėl kiekvieno veiksmo įgyvendinimas, siekiant teikti finansavimą tarpvalstybinių mokslinių tyrimų ir (arba) inovacijų srities projektams. Atskiri veiksmai paprastai truks penkerius metus. Nebus įmanoma iš esmės spręsti inovacijų klausimo, nes nacionalinėse programose, kuriomis būtų prisidedama prie jų veiklos ir kuriomis ta veikla būtų koordinuojama, daugiausia dėmesio skiriama viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų mokslinių tyrimų veiklai. Nesitikiama, kad taikant 1 galimybę nacionalinės finansavimo programos bus integruotos į bendrą strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę. Tai nėra tinkamiausia galimybė.

2 galimybė: Jungtinė programa PRIMA grindžiama SESV 185 straipsniu. Taip ES gali numatyti galimybę dalyvauti kelių valstybių narių vykdomose mokslinių tyrimų ir plėtros programose, įskaitant dalyvavimą struktūrose, sukurtose toms programoms vykdyti. Reglamento dėl bendrosios programos „Horizontas 2020“ 26 straipsnyje nustatytos iniciatyvos pagal SESV 185 straipsnį nustatymo ir siūlymo sąlygos bei kriterijai. Be kitų kriterijų, iniciatyvas pagal 185 straipsnį Komisija gali siūlyti tik tais atvejais, kai būtina turėti specialią įgyvendinimo struktūrą ir kai dalyvaujančios valstybės yra ryžtingai nusiteikusios užtikrinti integravimą mokslinių, valdymo ir finansinių lygiu. Ši galimybė taip pat susijusi su išsamios strateginės mokslinių tyrimų darbotvarkės, kurią vykdo kelios dalyvaujančios valstybės ir kuri įgyvendinama per konkrečią įgyvendinimo struktūrą (jos finansavimo įstaigą), parengimu ir jos visapusišku įgyvendinimu skelbiant daugkartinius tarpvalstybinius kvietimus teikti paraiškas. Paprastai tai ilgalaikis įsipareigojimas (dešimt metų). ES teiks finansinę paramą, kurios dydis atitinka nacionalines investicijas. Ši galimybė yra viena iš geriausių siekiant konkrečių ir bendrųjų tikslų, visų pirma įgyvendinant įvairius bandomuosius bei demonstracinius projektus su aprūpinimu vandeniu ir maisto sistemomis susijusiose strategiškai svarbiose srityse. Taikant šią galimybę visapusiškai atsižvelgiama į visą ES finansinio įnašo administravimo, siekiamo poveikio užtikrinimo ir panašią patirtį, įgytą įgyvendinant ankstesnes ir dabartines iniciatyvas pagal 185 straipsnį. Šia galimybe taip pat galima užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti Europos Sąjungos finansinius interesus vykdant tinkamus *ex ante* tikrinimus, teikiant finansines ataskaitas ir atliekant *ex post* tikrinimus.

Kas kuriai galimybei pritaria?

Iš internetu surengtų konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais rezultatų matyti, kad optimali politikos galimybė yra **2 galimybė**.

Kaip nurodyta Ekspertų grupės ataskaitoje, taip pat manoma, kad **2 galimybė** yra palankiausia politikos galimybė.

Žvelgiant iš platesnės politinio pobūdžio perspektyvos, galimybė, kuriai reikėtų teikti pirmenybę, turi būti proporcinga sprendžiamos problemos svarbai ir aštrumui, poreikiui ją spręsti ryžtingai ir nedelsiant ir dalyvių užmojui bei įsipareigojimams skirti pakankamai išteklių bei kolektyvinio dėmesio, kad būtų sėkmingai pasiekta tinkamų rezultatų. Šiuo atžvilgiu dėl galimo didesnio **veiksmingumo** siekiant nustatytų tikslų, didesnio įgyvendinimo **rezultatyvumo** ir **suderinamumo** su kitomis politikos kryptimis ir programomis 2 galimybė yra tinkamiausia, tačiau ją taikant taip pat gali būti susidurta su keletu rizikos veiksnių, taigi šią riziką reikės tinkamai sušvelninti.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie tinkamiausios galimybės privalumai (jei yra, arba pagrindiniai)?

Taikant tinkamiausią galimybę, grindžiamą 185 straipsniu, bus pasiekta sparti Viduržemio jūros regiono šalių nacionalinių MTI programų ir veiksmų integracija. Ši galimybė užtikrins, kad būtų rezultatyviai ir veiksmingai įgyvendinti bendri bandomaisiais ir demonstraciniais projektais visapusiškai patikrinti novatoriški integruoti tvaraus aprūpinimo vandeniu ir maisto sistemų valdymo sprendimai. Ji suteiks daugiau galimybių Viduržemio jūros regiono maisto ir vandens sektoriaus MVĮ bei kitoms įmonėms. Ji turės didelio masto teigiamą poveikį aplinkai. Ją taikant pagerės ūkininkų pragyvenimas. Ji turės didelį teigiamą ekonominį poveikį. Ją taikant pagerės Viduržemio jūros regiono gyventojų mityba ir sveikata. Be to, ji prisidės prie didesnio politinio stabilumo ir padės mažinti vidinę bei išorinę migraciją.

Kokios yra tinkamiausios politikos galimybės sąnaudos (jei yra, arba pagrindinės)?

Iniciatyvai įgyvendinti reikia per 10 metų jungtinės programos PRIMA įgyvendinimo laikotarpį iš programos „Horizontas 2020“ lėšų skirti 200 mln. EUR. Šis ES finansinis įnašas atitinka to paties dydžio dalyvaujančių valstybių teikiamą įnašą. Bus aiškiai atskirta, kokiai veiklai bus skiriamas ES finansinis įnašas ir kokiai – dalyvaujančių valstybių finansinis įnašas. ES finansinio įnašo lėšos bus daugiausia skiriamos aukštesnio technologinės parengties lygio MTI veiklai teikiant paramą, kuria užtikrinama nedidelio skaičiaus strategiškai atrinktų bandomųjų ir demonstracinių projektų reikiama kritinė masė. Nacionaliniai finansiniai įnašai bus skiriami daugiausia žemesnio technologinės parengties lygio MTI veiklai, judumo ir mokymo veiksams, tinklų kūrimo veiklai ir kt. Metiniais darbo planais bus užtikrinama, kad visų sričių veikla būtų nuosekli ir ja būtų siekiama einamųjų, konkrečių ir bendrųjų tikslų.

Koks bus poveikis verslo subjektams, mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), taip pat labai mažoms įmonėms?
Įgyvendinant iniciatyvą, Viduržemio jūros regiono verslo subjektams, MVĮ ir labai mažoms įmonėms, visų pirma veikiantiems vandens ir maisto sektoriuose, bus užtikrintos didesnės ekonominės galimybės. Viduržemio jūros regione labai mažos įmonės, mažosios ir vidutinės įmonės yra viena iš pagrindinių ekonomikos ir užimtumo varomųjų jėgų. Maisto pramonės MVĮ sudaro didelę dalį visų MVĮ ir pasižymi dideliu inovacijų potencialu. Pasak PRIMA ekspertų grupės, pusė maisto sektoriaus MVĮ galėtų vykdyti inovacijos veiksmus, o tai joms suteiktų galimybę daug aktyviau dalyvauti, pavyzdžiui, maisto pramonės vertės grandinėje.
Ar poveikis nacionaliniams biudžetams ir administracijai bus reikšmingas?
Pagal šią iniciatyvą dalyvaujančios valstybės turėtų skirti 200 mln. EUR. Įgyvendinant iniciatyvą visapusiškai dalyvautų visų dalyvaujančių valstybių viešojo sektoriaus suinteresuotieji subjektai, įskaitant ministerijas, agentūras ir kitas finansavimo įstaigas, esančias ES ir ne ES šalyse, kurioms yra aktualios problemos, su kuriomis susiduria Viduržemio jūros regionas aprūpinimo vandeniu ir maisto sistemų srityje. Žinių perdavimas ir įgūdžių lavinimas laikomi tiesioginiu 2 galimybės įgyvendinimo poveikiu, nes tam reikia naujo integruoto MTI <i>modus operandi</i> Viduržemio jūros regione.
Ar bus kitokio reikšmingo poveikio?
Galimybės, grindžiamos 185 straipsniu, poveikis yra platus diapazono ir apima poveikį MTI, pramonės, aplinkos, žemės ūkio, mitybos, sveikatos, politikos ir migracijos sritims. .
D. Tolesni veiksmai
Kada politika bus peržiūrėta?
Veiksmų pagal 185 straipsnį veiksmingumas turėtų būti įvertintas tiek programos (daugiausia vertinant, ar pasiekti bendrieji tikslai), tiek nacionaliniu lygmeniu (daugiausia dėmesio skiriant atskirų šalių tikslams). Numatyta atlikti tarpinį ir galutinį nepriklausomą vertinimą. Pradedant įgyvendinti iniciatyvą pagal 185 straipsnį, reikia nustatyti šio vertinimo sąlygas ir duomenų reikalavimus.